

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ
ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ
ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК II»
для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма «Облік, аудит та оподаткування»**

Київ
2022 рік

Методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи з навчальної дисципліни «Фінансовий облік II» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», освітньо-професійна програма Облік, аудит та оподаткування / Укладач О.В. Петраковська. Київ: НАСОА, 2022. 57 с.

Рецензенти:

Костирко Р.О. – професор Національного центру обліку та аудиту НАСОА, д.е.н., професор

Новіченко Л.С. - доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування Національної академії статистики, обліку та аудиту, к.е.н., доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування. Протокол від «30» серпня 2022 року, №1

Розглянуто та рекомендовано Вченою Радою обліково-статистичного факультету НАСОА. Протокол від «31» серпня 2022 року, № 1

©Петраковська О.В. 2022 рік

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
1. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
2. Програма навчальної дисципліни.....	6
3. Структура навчальної дисципліни.....	8
4. Завдання для самостійної та індивідуальної роботи.....	9
5. Критерії оцінювання	53
6. Список рекомендованих джерел	55

Загальні положення

Самостійна робота здобувачів вищої освіти – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Зміст самостійної роботи навчальної дисципліни «Фінансовий облік II» визначається робочою програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Самостійна та індивідуальна робота над навчальною дисципліною «Фінансовий облік II» включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літературних джерел на відповідну тему;
- підготовку до практичних занять;
- систематизацію вивченого матеріалу перед іспитом;
- підготовку доповідей зі створенням презентації на актуальні теми з елементами наукового дослідження;
- написання курсових робіт.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Фінансовий облік II» - формування сучасної системи знань з теорії та практики ведення фінансового обліку на підприємствах.

Завдання навчальної дисципліни «Фінансовий облік II»: засвоїти методiku обліку власного капіталу, зобов'язань, доходів, витрат, фінансових результатів діяльності підприємства; дослідити техніку документального оформлення операцій у первинних облікових документах; засвоїти порядок складання фінансової звітності; набути професійних навичок практичної роботи із зазначеної дисципліни.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- нормативно-правову базу, що регулює порядок обліку власного капіталу, зобов'язань, забезпечень, доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства;

- на яких рахунках бухгалтерського обліку ведеться облік власного капіталу, зобов'язань, забезпечень, доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства;

- документальне оформлення власного капіталу, зобов'язань, забезпечень, доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства;

- в яких формах фінансової звітності розкривається інформація про власний капітал, зобов'язання, забезпечення, доходи, витрати та фінансовий результат діяльності підприємства;

вміти:

- складати кореспонденцію рахунків обліку операцій власного капіталу, зобов'язань, забезпечень, доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства;

- правильно заповнювати первинні документи, що пов'язані з власним капіталом, зобов'язаннями, забезпеченнями, доходами, витратами та фінансовими результатами діяльності підприємства;

- відображати інформацію про власний капітал, зобов'язання, забезпечення, доходи, витрати та фінансовий результат діяльності підприємства у формах фінансової звітності.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Облік власного капіталу, зобов'язань і забезпечень підприємства

Тема 1. Облік власного капіталу підприємства

Поняття та класифікація власного капіталу. Облік статутного, іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства. Облік капіталу в дооцінках. Формування та облік використання коштів додаткового капіталу. Облік формування та використання резервного капіталу. Облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). Облік вилученого капіталу. Облік неоплаченого капіталу.

Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань і забезпечень

Поняття, визнання, класифікація та оцінювання зобов'язань. Облік довгострокових кредитів банку. Облік зобов'язань за довгостроковими векселями виданими. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями. Облік довгострокових зобов'язань з оренди. Облік відстрочених податкових зобов'язань. Облік інших довгострокових зобов'язань. Облік довгострокових забезпечень.

Тема 3. Облік поточних зобов'язань та забезпечень

Облік короткострокових кредитів банку. Облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Облік короткострокових векселів виданих. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками. Облік розрахунків за податками й платежами. Облік розрахунків за страхуванням. Облік зобов'язань за розрахунками з учасниками. Облік розрахунків за виплатами працівникам. Облік розрахунків за іншими операціями. Облік поточних забезпечень.

Змістовий модуль 2. Облік витрат, доходів та фінансових результатів діяльності підприємства. Фінансова звітність.

Тема 4. Облік витрат підприємства

Поняття витрат, їх класифікація та порядок визнання у бухгалтерському обліку. Облік витрат від операційної діяльності підприємства. Облік витрат від фінансової діяльності підприємства. Облік витрат від інвестиційної діяльності підприємства. Облік витрат від іншої діяльності підприємства.

Тема 5. Облік доходів та фінансових результатів діяльності підприємства

Сутність, порядок визнання та класифікація доходів підприємства. Облік доходів від операційної діяльності підприємства. Облік доходів від фінансової діяльності підприємства. Облік доходів від інвестиційної діяльності підприємства. Сутність та порядок формування фінансових результатів. Облік фінансових результатів діяльності підприємства.

Тема 6. Фінансова звітність підприємства

Склад та елементи фінансової звітності. Якісні характеристики фінансової звітності та принципи її складання. Порядок складання фінансової звітності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Облік власного капіталу, зобов'язань і забезпечень підприємства						
Тема 1. Облік власного капіталу підприємства	18	4	6	-	-	8
Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань і забезпечень	16	4	4	-	-	8
Тема 3. Облік поточних зобов'язань та забезпечень	16	4	4	-	-	8
Разом за змістовим модулем 1	50	12	14	-	-	24
Змістовий модуль 2. Облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємства						
Тема 4. Облік витрат підприємства	22	6	6	-	-	10
Тема 5. Облік доходів, витрат та результатів діяльності підприємства	22	6	6	-	-	10
Тема 6. Фінансова звітність підприємства	26	8	6	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	70	20	18	-	-	32
Усього годин	120	32	32	-	-	56
ІНДЗ	90				90	

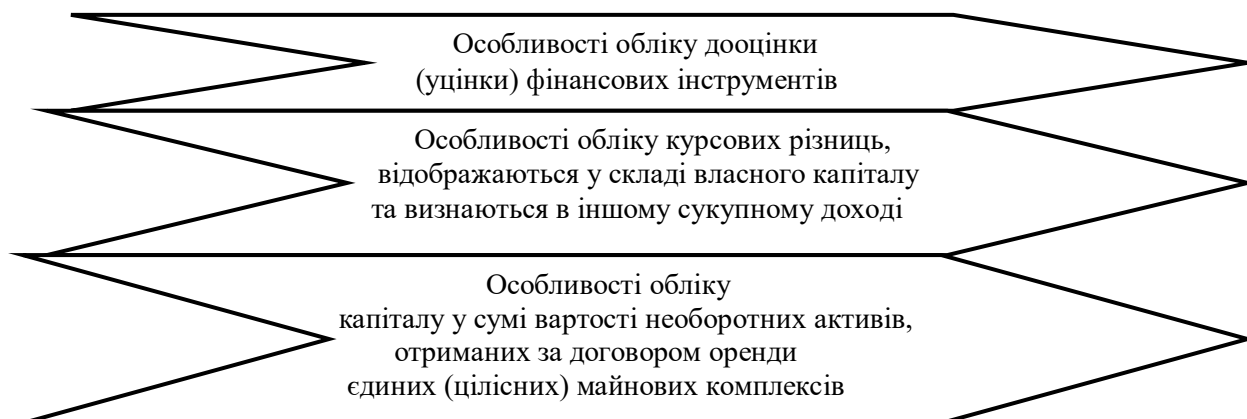

4. Завдання для самостійної та індивідуальної роботи

Тема 1

«Облік власного капіталу підприємства»

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

Рекомендована література:

Базова: [1,2,3,7,8]

Допоміжна: [2,12,13,14]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

Основні терміни та поняття

Власний капітал - різниця між активами і зобов'язаннями підприємства.

Дивіденди - платіж, що здійснюється юридичною особою, в тому числі емітентом корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, на користь власника таких корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів та інших цінних паперів, що засвідчують право власності інвестора на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, розрахованого за правилами бухгалтерського обліку.

Емісійний дохід - сума перевищення надходжень, отриманих емітентом від емісії (випуску) власних акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів, над номінальною вартістю таких акцій (інших корпоративних прав) та інвестиційних сертифікатів (під час їх первинного розміщення), або над ціною зворотного викупу під час наступних розміщень інвестиційних сертифікатів та акцій інвестиційних фондів.

Корпоративні права - права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у

разі ліквідації останньої, а також інші правомочності, передбачені законодавством та статутними документами.

Пайовий капітал - це сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для провадження його господарсько-фінансової діяльності.

Статутний капітал акціонерного товариства - капітал товариства, що утворюється з суми номінальної вартості всіх розміщених акцій товариства.

Завдання 2. Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувач вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Особливості обліку руху статутного й іншого зареєстрованого, пайового капіталу підприємства.

2. Економічна сутність та класифікація власного капіталу підприємства.

3. Особливості обліку внесків, які надходять для формування статутного капіталу, зокрема акціонерного товариства, після його оголошення і до реєстрації відповідних змін до установчих документів.

4. Особливості обліку дооцінки (уцінки) необоротних активів і фінансових інструментів, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу і розкриваються у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід).

5. Особливості обліку прибутку (збитку) від продажу, випуску або анулювання інструментів власного капіталу.

6. Особливості обліку курсових різниць, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та визнаються в іншому сукупному доході.

7. Особливості обліку резервного капіталу підприємства, створеного відповідно до чинного законодавства та установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку.

8. Особливості обліку необоротних активів, безоплатно одержаних підприємством від інших осіб.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища студента	Номери питань
А,Б,В	1
Г,Д	2
Є,Е	3
Ж,З,І	4
К,Л,М	5
Н,О,П	6
Р,С,Т	7
У,Ф,Х	8
Ц,Ч,Ш	1
Щ,Ю,Я	2

Завдання 3. Виконання тестів для самоконтролю

Виберіть правильний варіант відповіді (можливі декілька варіантів).

1. На субрахунку 401 відображається статутний капітал:

- а) господарських товариств;
- б) державних підприємств;
- в) комунальних підприємств.

2. Рахунок 42 має такі субрахунки:

- а) 421 «Емісійний дохід»;
- б) 422 «Інший вкладений капітал»;
- в) 423 «Інший капітал у дооцінках».

3. На субрахунку 421 узагальнюється інформація про:

а) курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та визнаються в іншому сукупному доході;

б) прибуток (збиток) від продажу, випуску або анулювання інструментів власного капіталу.

4. За дебетом рахунку 45 відображається:

а) фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених господарським товариством у його учасників;

б) вартість анульованих або перепроданих акцій (часток).

5. Рахунок 45 має такий субрахунок:

- а) 451 «Вилучені акції, вклади й паї»;

б) 452 «Вилучені вклади й паї».

6. Збільшення статутного капіталу відображається:

а) за кредитом субрахунку 401;

б) за дебетом субрахунку 401.

7. На субрахунку 402 відображається і узагальнюється інформація про суми пайових внесків членів:

а) споживчого товариства;

б) колективного сільськогосподарського підприємства;

в) житлово-будівельного кооперативу.

8. На субрахунку 411 узагальнюється інформація про:

а) дооцінки об'єктів основних засобів;

б) дооцінки об'єктів нематеріальних активів.

9. Курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та визнаються в іншому сукупному доході обліковують на рахунку:

а) 40;

б) 41;

в) 42.

10. Для узагальнення інформації про вартість необоротних активів, безоплатно одержаних підприємством від інших осіб призначений рахунок з:

а) 4 класу;

б) 1 класу.

Завдання 4. Виконання практичних завдань

Практичні завдання для закріплення лекційного матеріалу та отримання відповідного мінімуму практичних навичок і компетенцій наведені в Методичних рекомендаціях для підготовки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий облік II» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Їх самостійне засвоєння здобувачами вищої освіти є бажаним результатом і показником якості підготовки.

Наведені нижче завдання розширюють коло завдань аудиторної практичної підготовки.

Завдання 4.1. Знайдіть хибні твердження серед запропонованих:

1. Рахунки 4 класу призначені для узагальнення інформації про стан і рух коштів різновидностей власного капіталу - статутного, пайового, у дооцінках, додаткового, резервного, вилученого, неоплаченого, а також нерозподілених прибутків (непокритих збитків), цільових надходжень, забезпечень майбутніх витрат і платежів, страхових резервів.

2. Для обліку і узагальнення інформації про дооцінки (уцінки) необоротних активів і фінансових інструментів, які відповідно до

національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу і розкриваються у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) призначено рахунок 42.

3. На субрахунку 413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів» узагальнюється інформація про дооцінки об'єктів нематеріальних активів, уцінки таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку.

4. Вхідний залишок на субрахунках рахунку 41 «Капітал у дооцінках» формується шляхом перенесення відповідної інформації з рахунку 42 «Додатковий капітал».

5. На субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» відображаються розподіл прибутку між власниками (нарахування дивідендів), відрахування в резервний капітал та інше використання прибутку в поточному періоді.

6. Рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» має субрахунок 441 «Прибуток нерозподілений та непокриті збитки».

7. За кредитом 46 рахунку відображається заборгованість засновників (учасників) господарського товариства за внесками до статутного капіталу підприємства.

8. Рахунок 46 «Неоплачений капітал» кореспондує за дебетом з кредитом рахунків: 30 «Готівка», 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал».

9. Аналітичний облік неоплаченого капіталу ведеться за видами розміщених оплачених акцій (для акціонерних товариств).

10. За кредитом рахунку 40 відображається погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу.

Завдання 4.2. Заповніть порожні місця таблиці та рисунків необхідними термінами відповідно до змісту.

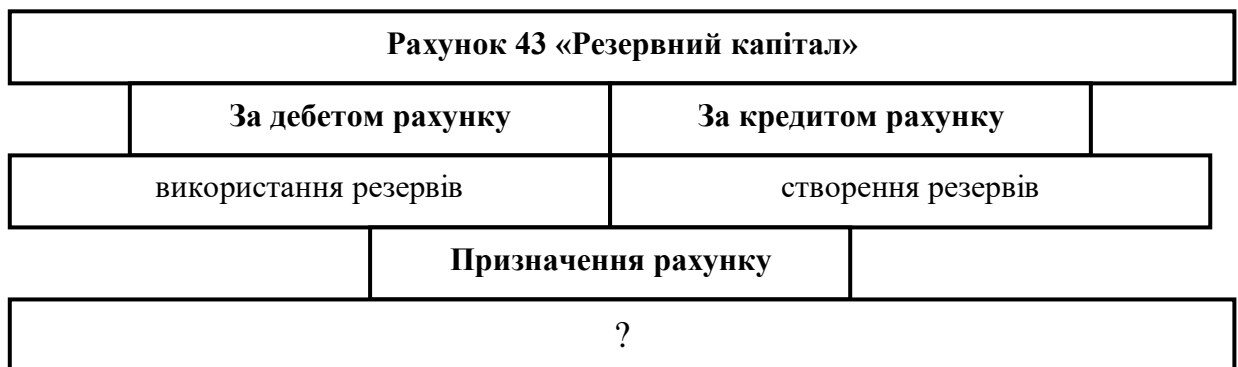
Таблиця 1

**Складові I розділу пасиву
Балансу (Звіту про фінансовий стан)**

I. Власний капітал	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	?		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
?	1420		
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	?		
?	1490		

Рис. 1. Призначення рахунку 45 «Вилучений капітал»

Рис. 2. Призначення рахунку 43 «Резервний капітал»

Завдання 4.3. До запропонованої інформації доберіть правильний нормативно-правовий документ (табл. 2).

Таблиця 2

Інформація, яка розкривається в нормативно-правових документах

№ з/п	Інформація, яка розкривається в нормативно – правовому документі	Нормативно – правовий документ
1	Визначає правовий статус товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, порядок їх створення, діяльності та припинення, права та обов'язки їх учасників.	
2	Визначає поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльності, а також права і обов'язки їх учасників та засновників.	
3	Визначає порядок створення, діяльності, припинення, виділу акціонерних товариств, їх правовий статус, права та обов'язки акціонерів.	

Завдання 4.4. Визначити зміст господарських операцій, що відображаються кореспонденцією рахунків:

Кореспонденція рахунків з обліку капіталу

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1		43	442
2		443	43
3		42	43
4		451	31

Тема 2

«Облік довгострокових зобов'язань і забезпечень»

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

Особливості обліку довгострокової заборгованості щодо зобов'язання із залучення позикових коштів (крім кредитів банків)
Особливості обліку зобов'язань з оренди цілісних майнових комплексів
Особливості обліку відстроченої заборгованості з податків, зборів (обов'язкових платежів), фінансової допомоги на зворотній основі

Рекомендована література:

Базова: [1,2,3,4,8]

Допоміжна: [2,12,13,14]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

Основні терміни та поняття:

Довгострокові зобов'язання - всі зобов'язання, які не є поточними зобов'язаннями.

Забезпечення - зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.

Зобов'язання - це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди

Непередбачене зобов'язання - це:

1) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або

2) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоімовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Обтяжливий контракт - контракт, витрати (яких не можна уникнути) на виконання якого перевищують очікувані економічні вигоди від цього контракту.

Проценти - дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора як плата за використання залучених на визначений або невизначений строк коштів або майна.

Сума погашення - недисконтована сума грошових коштів або їх еквівалентів, яка, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Теперішня вартість - дисконтована сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, як очікується, буде потрібна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Фінансовий лізинг (оренда) - господарська операція, що здійснюється фізичною або юридичною особою і передбачає передачу орендарю майна, яке є основним засобом згідно з Податковим кодексом і придбане або виготовлене орендодавцем, а також усіх ризиків та винагород, пов'язаних з правом користування та володіння об'єктом лізингу.

Завдання 2. Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Визнання, класифікація та оцінка довгострокових зобов'язань та забезпечень.

2. Особливості обліку довгострокової заборгованості банкам за наданий кредит в національній та іноземній валюті.

3. Види податків та обов'язкових платежів до бюджету та їх законодавче регулювання.

4. Особливості обліку відстроченої заборгованості банкам за кредит, термін погашення якого відстрочено в національній та іноземній валюті.

5. Особливості обліку довгострокової заборгованості щодо зобов'язання із залучення позикових коштів (крім кредитів банків) в національній та іноземній валюті.

6. Особливості обліку розрахунків з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами за матеріальні цінності, виконані роботи, отримані послуги, заборгованість за якими забезпечена виданими векселями та не є поточним зобов'язанням.

7. Особливості обліку розрахунків з іншими особами за випущеними та сплаченими власними облігаціями строком погашення більше дванадцяти місяців з дати балансу.

8. Особливості обліку розрахунків з орендодавцями за необоротні активи, передані на умовах довгострокової оренди.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища студента	Номери питань
А,Б,В	1
Г,Д	2
Є,Е	3
Ж,З,І	4
К,Л,М	5
Н,О,П	6
Р,С,Т	7
У,Ф,Х	8
Ц,Ч,Ш	1
Щ,Ю,Я	2

Завдання 3. Виконання тестів для самоконтролю

Виберіть правильний варіант відповіді (можливі декілька варіантів).

1. Суми довгострокової заборгованості банкам за наданий кредит відповідно в національній валюті відображаються на субрахунках:

- а) 502;
- б) 501;
- в) 503.

2. Облік одержаних премій (перевищення вартості продажу облігації над її номінальною вартістю) за випущеними облігаціями ведеться:

- а) за кредитом субрахунку 522;
- б) за дебетом субрахунку 522.

3. Для узагальнення інформації про стан розрахунків з орендодавцями за необоротні активи, передані на умовах довгострокової оренди призначений рахунок:

- а) 53;
- б) 54;
- в) 55.

4. Нарахування заборгованості перед орендодавцем за одержані об'єкти довгострокової оренди відображається за:

- а) за дебетом рахунку 53;
- б) за кредитом рахунку 53;
- в) за кредитом рахунку 55.

5. Облік боргових зобов'язань за номінальною вартістю облігацій ведеться:

- а) за кредитом субрахунку 523;
- б) за кредитом субрахунку 522;
- в) за кредитом субрахунку 521.

6. Рахунок 52 має такі субрахунки:

- а) 521 «Зобов'язання за облігаціями»;
- б) 522 «Премія за випущеними облігаціями»;
- в) 523 «Дисконт за випущеними облігаціями».

7. До довгострокових зобов'язань належать:

- а) відстрочені податкові зобов'язання;
- б) довгострокові забезпечення.
- в) поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями.

8. Довгострокове зобов'язання за кредитною угодою (якщо угода передбачає погашення зобов'язання на вимогу кредитора (позикодавця) у разі порушення певних умов, пов'язаних з фінансовим станом позичальника), умови якої порушені, вважається довгостроковим, якщо:

- а) позикодавець до затвердження фінансової звітності погодився не вимагати погашення зобов'язання внаслідок порушення;

б) не очікується виникнення подальших порушень кредитної угоди протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

9. Затрати орендаря на поліпшення об'єкта фінансової оренди (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводять до збільшення майбутніх економічних вигод, які первісно очікувалися від його використання, відображаються як капітальні інвестиції, що:

а) включаються до вартості об'єкта фінансової оренди;

б) не включаються до вартості об'єкта фінансової оренди.

10. Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності визначає:

а) Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14;

б) Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7;

в) Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11.

Завдання 4. Виконання практичних завдань

Практичні завдання для закріплення лекційного матеріалу та отримання відповідного мінімуму практичних навичок і компетенцій наведені в Методичних рекомендаціях для підготовки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий облік II» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Їх самостійне засвоєння студентами є бажаним результатом і показником якості підготовки.

Наведені нижче завдання розширюють коло завдань аудиторної практичної підготовки.

Завдання 4.1. Знайдіть хибні твердження серед запропонованих:

1. Для обліку даних та узагальнення інформації про: заборгованість підприємства банкам за отриманими від них кредитами, яка не є поточним зобов'язанням (заборгованість, яка не підлягає погашенню протягом операційного циклу підприємства або протягом дванадцяти місяців з дати балансу); заборгованість підприємства щодо зобов'язань із залученням позикових коштів (крім кредитів банків), суму податку на прибуток, що підлягають сплаті в майбутніх періодах внаслідок тимчасової різниці між обліковою та податковою базами оцінки; заборгованість за виданими довгостроковими векселями й розповсюдженими облігаціями призначені рахунки класу 6.

2. Довгострокові зобов'язання - всі зобов'язання, які не є поточними зобов'язаннями.

3. Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність збільшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення.

4. Непередбачені зобов'язання відображаються на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою.

5. На рахунку 51 «Довгострокові позики» ведеться облік розрахунків за довгостроковими позиками банків та іншими залученими позиковими коштами у інших осіб, які не є поточним зобов'язанням.

6. На рахунку 51 «Довгострокові векселі видані» за дебетом відображається видача векселя в забезпечення за одержані матеріальні цінності, послуги, виконані роботи.

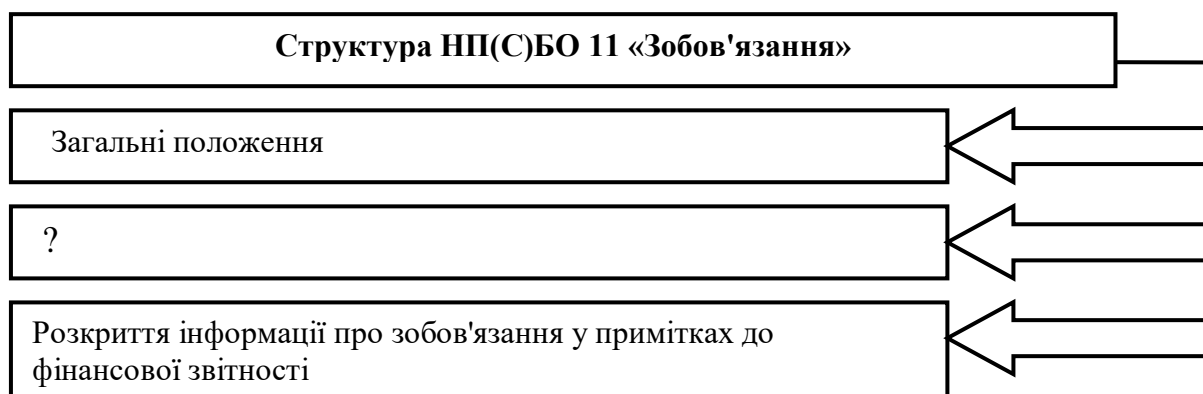
7. Рахунок 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» має субрахунки: 531, 532, 533.

8. На рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» ведеться облік суми податків на прибуток, які сплачуватимуться в наступних періодах внаслідок виникнення тимчасової різниці між балансовою вартістю активів або зобов'язань та оцінкою цих активів або зобов'язань, яка використовується з метою оподаткування.

9. За кредитом рахунку 55 «Інші довгострокові зобов'язання» відображається зменшення довгострокових зобов'язань.

10. Визначення суми відстроченого податкового зобов'язання здійснюється згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток».

Завдання 4.2. Заповніть порожні місця рисунків та таблиці необхідними термінами відповідно до змісту.

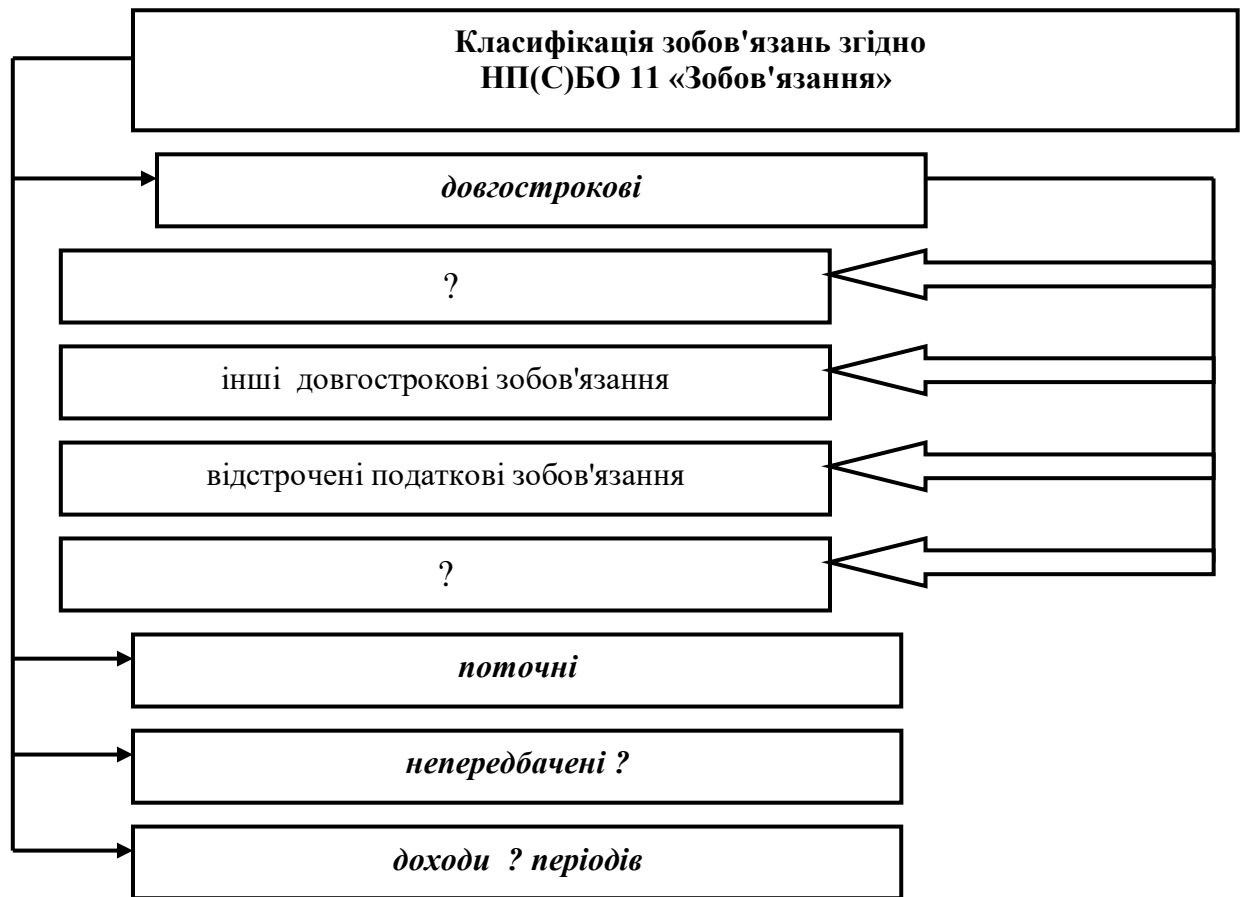

Рис. 3. Структура НП(С)БО 11 «Зобов'язання»

Таблиця 4

Склад довгострокових зобов'язань і забезпечень у Балансі (Звіті про фінансовий стан)

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Відстрочені податкові зобов'язання	?		
?	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	?		
?	1525		

Рис. 4. Класифікація зобов'язань згідно НП(С)БО 11 «Зобов'язання»

Завдання 4.3. До запропонованої інформації доберіть правильний нормативно-правовий документ (табл. 5).

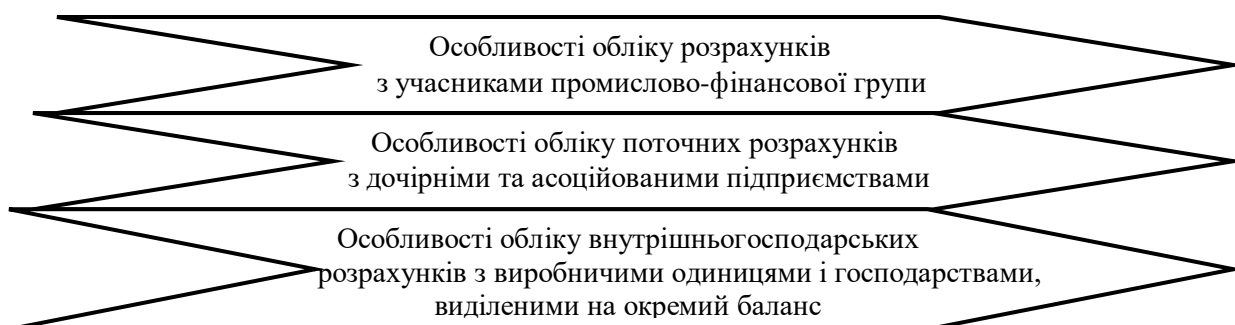
Таблиця 5

Інформація, яка розкривається в нормативно-правових документах

№ з/п	Інформація, яка розкривається в нормативно – правовому документі	Нормативно – правовий документ
1	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні	
2	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності	
3	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності	
4	Визначає порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів	

«Облік поточних зобов'язань та забезпечень»

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

Рекомендована література:

Базова: [1,2,3,4,7,8]

Допоміжна: [1,2,4,12,13,14]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

Основні терміни та поняття:

Додаткова заробітна плата - винагорода за працю понад установлені норми, за трудові успіхи та винахідливість і за особливі умови праці.

Заробітна плата - це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Мінімальна заробітна плата - це встановлений законом мінімальний розмір оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці.

Основна заробітна плата - винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки).

Податкове зобов'язання - сума коштів, яку платник податків, у тому числі податковий агент, повинен сплатити до відповідного бюджету або на єдиний рахунок як податок або збір на підставі, в порядку та строки, визначені податковим законодавством (у тому числі сума коштів, визначена платником податків у податковому векселі та не сплачена в установлений законом строк), та/або сума коштів, сформована за рахунок податкових пільг, що були використані платником податків не за цільовим призначенням чи з порушенням порядку їх надання, встановленим Податковим кодексом та/або Митним кодексом України.

Податковий кредит - сума, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду, визначена згідно з Податковим кодексом.

Податок на додану вартість - непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до норм Податкового кодексу.

Поточні зобов'язання - зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Поточний податок на прибуток - сума податку на прибуток, визначена у звітному періоді відповідно до податкового законодавства.

Завдання 2. Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Визнання, класифікація та оцінка поточних зобов'язань та забезпечень.

2. Облік особового складу та використання робочого часу.

3. Особливості обліку розрахунків у національній і іноземній валютах за кредитами банків, строк повернення яких не перевищує дванадцяти місяців з дати балансу.

4. Особливості обліку розрахунків за поточними зобов'язаннями, переведеними зі складу довгострокових, при настанні строку погашення протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

5. Особливості обліку розрахунків за заборгованістю постачальникам, підрядникам та іншим кредиторам за одержані сировину, матеріали, товари, послуги, роботи, на яку підприємством видані векселі.

6. Особливості обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконанні роботи і надані послуги.

7. Особливості обліку суми податку на додану вартість, визначену, виходячи із суми одержаних авансів (попередньої оплати) за готову продукцію, товари, інші матеріальні цінності та нематеріальні активи, роботи, послуги, що підлягають відвантаженню (виконанню).

8. Особливості обліку суми податку на додану вартість, на яку підприємство набуло право зменшити податкове зобов'язання.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному

літерою, що відповідає початковій літері прізвища студента.

Перша літера прізвища студента	Номери питань
А,Б,В	1
Г,Д	2
Є,Е	3
Ж,З,І	4
К,Л,М	5
Н,О,П	6
Р,С,Т	7
У,Ф,Х	8
Ц,Ч,Ш	1
Щ,Ю,Я	2

Завдання 3. Виконання тестів для самоконтролю

Виберіть правильний варіант відповіді (можливі декілька варіантів).

1. Облік розрахунків за виплатами, що не належать до фонду оплати праці, зокрема допомога по частковому безробіттю, допомога по тимчасовій непрацездатності ведеться на субрахунку:

- а) 663;
- б) 661;
- в) 654.

2. На субрахунку 652 ведеться облік розрахунків:

а) за єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

б) з Фондом соціального страхування України за збором на обов'язкове соціальне страхування;

в) зі страховими організаціями по індивідуальному страхуванню персоналу підприємства.

3. Рахунок 66 має такі субрахунки:

- а) 661;
- б) 662;
- в) 663.

4. На субрахунку 680 ведеться облік визнаних зобов'язань, прямо пов'язаних з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу відповідно до:

- а) НП(С)БО 27;
- б) НП(С)БО 7;
- в) НП(С)БО 11.

5. Облік всіх видів поточних розрахунків з дочірніми і асоційованими підприємствами ведеться на рахунку:

- а) 67;
- б) 68;
- в) 63.

6. На субрахунку 684 ведеться облік нарахованих відсотків за:

- а) використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит;
- б) використання майна, отриманого в користування (орендні, лізингові операції тощо);
- в) іншими операціями.

7. До доходів майбутніх періодів відносяться:

- а) доходи у вигляді одержаних авансових платежів за здані в оренду основні засоби та інші необоротні активи (авансові орендні платежі);
- б) передплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання;
- в) виручка від продажу квитків транспортних і театральньо-видовищних підприємств, абонентна плата за користування засобами зв'язку.

8. Сума одержаних доходів майбутніх періодів відображається:

- а) за кредитом рахунку 69;
- б) за дебетом рахунку 69.

9. На окремих субрахунках синтетичних рахунків 63, 64, 65, 68 сальдо на кінець місяця може бути:

- а) кредитовим;
- б) дебетовим.

10. За кредитом рахунку 60 відображаються:

- а) сума погашення кредитів (позик) та переведення до довгострокових зобов'язань у разі відстрочення кредитів (позик);
- б) суми одержаних кредитів (позик).

Завдання 4. Виконання практичних завдань

Практичні завдання для закріплення лекційного матеріалу та отримання відповідного мінімуму практичних навичок і компетенцій наведені в Методичних рекомендаціях для підготовки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий облік II» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Їх самостійне засвоєння здобувачами вищої освіти є бажаним результатом і показником якості підготовки.

Наведені нижче завдання розширюють коло завдань аудиторної практичної підготовки.

Завдання 4.1. Знайдіть хибні твердження серед запропонованих:

1. На рахунку 63 ведеться облік розрахунків за заборгованістю постачальникам, підрядникам та іншим кредиторам за одержані сировину, матеріали, товари, послуги, роботи та за іншими операціями, на яку підприємством видані векселі.

2. На рахунку 63 учасник промислово-фінансової групи веде облік розрахунків за одержані від учасників ПФГ товарно-матеріальні цінності (роботи, послуги).

3. На субрахунку 633 ведеться облік розрахунків з іноземними постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги.

4. Рахунок 64 призначено для узагальнення інформації про розрахунки підприємства за усіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства, та за фінансовими санкціями, що справляються в дохід бюджету. На цьому рахунку також узагальнюється інформація про інші розрахунки з бюджетом, зокрема за субсидіями, дотаціями та іншими асигнуваннями.

5. Рахунок 64 має такі субрахунки: 641, 642, 643, 644 та 645.

6. За дебетом рахунку 65 відображаються нараховані зобов'язання за страхуванням, а також одержані від органів страхування кошти, за дебетом - погашення заборгованості та витрачання коштів страхування на підприємстві.

7. На субрахунку 652 ведеться облік розрахунків зі страховими організаціями по індивідуальному страхуванню персоналу підприємства, за їх письмовими дорученнями, у разі добровільного страхування, з нарахованої їм заробітної плати страхових внесків за договорами та по обов'язковому страхуванню, що встановлюється законодавством.

8. За дебетом рахунку 62 відображається видача векселів в забезпечення поставок (робіт, послуг) постачальників та інших кредиторів та в забезпечення інших операцій.

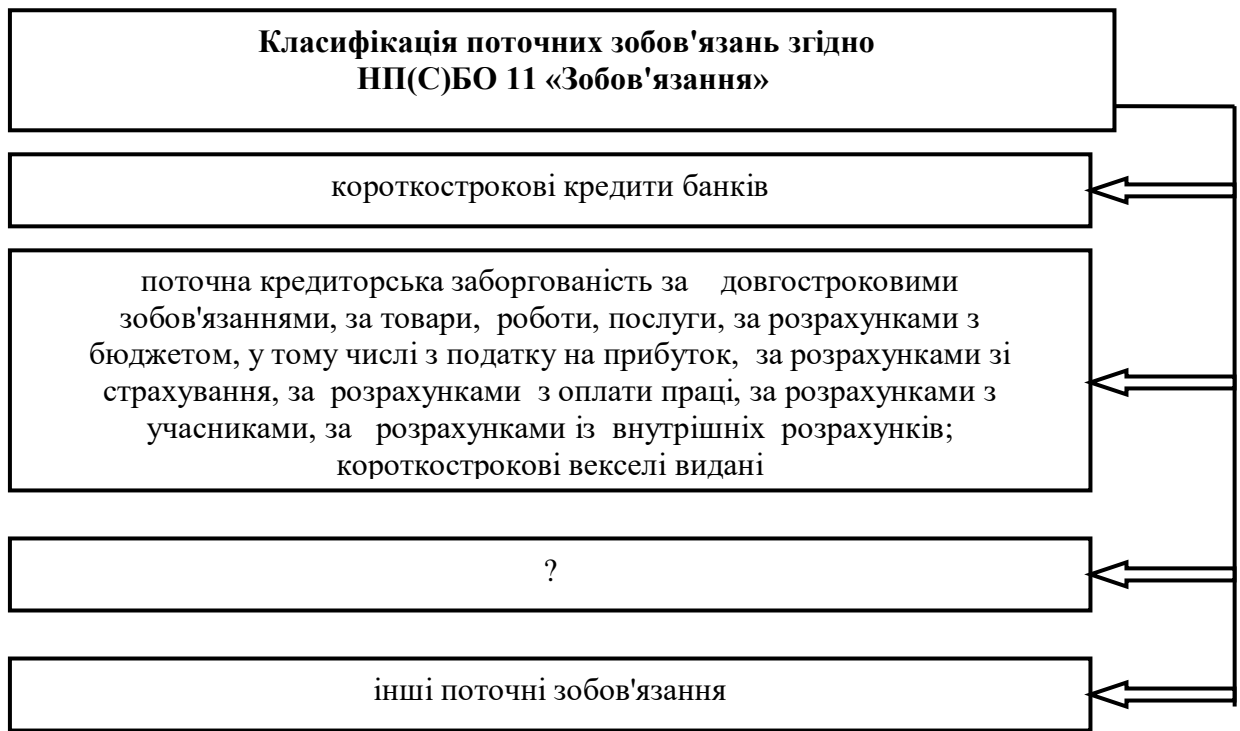
9. Рахунок 67 призначено для узагальнення інформації про розрахунки з учасниками та засновниками підприємства, що пов'язані з розподілом власного капіталу (дивіденди, повернення часток тощо).

Завдання 4.2. Заповніть порожні місця таблиці та рисунку необхідними термінами відповідно до змісту.

Таблиця 6

**Склад поточних зобов'язань і забезпечень
у Балансі (Звіті про фінансовий стан)**

III. Поточні зобов'язання і забезпечення	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
?	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	?		
у тому числі з податку на прибуток	?		
?	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	?		

Рис. 5. Класифікація поточних зобов'язань згідно НП(С)БО 11 «Зобов'язання»

Завдання 4.3. До запропонованої інформації доберіть правильний нормативно-правовий документ (табл. 7).

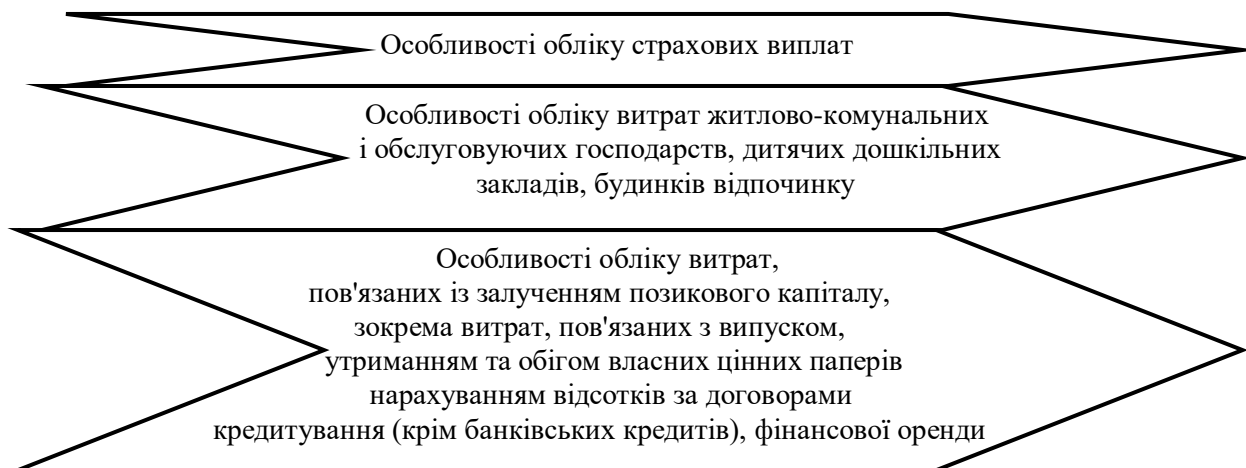
Таблиця 7

Інформація, яка розкривається в нормативно-правових документах

№ з/п	Інформація, яка розкривається в нормативно – правовому документі	Нормативно – правовий документ
1	Визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку	
2	Визначає особливості обігу векселів в Україні, який полягає у видачі переказних та простих векселів, здійсненні операцій з векселями та виконанні вексельних зобов'язань у господарській діяльності	
3	Врегулює застосування окремих положень порядку нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування страховальниками, визначеними Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та визначає процедуру нарахування і сплати фінансових санкцій та стягнення заборгованості зі сплати страхових коштів податковими органами	

Тема 4 «Облік витрат підприємства»

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

Рекомендована література:

Базова: [1,2,3,6,7,8]

Допоміжна: [2,8,11,14]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

Основні терміни та поняття:

Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками).

Елемент витрат - сукупність економічно однорідних витрат.

Прямі витрати - витрати, що можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом.

Нормальна потужність - очікуваний середній обсяг діяльності, що може бути досягнутий за умов звичайної діяльності підприємства протягом кількох років або операційних циклів з урахуванням запланованого обслуговування виробництва.

Об'єкт витрат - продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат.

Завдання 2. Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).

2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Особливості обліку виробничої собівартості реалізованої готової продукції.

2. Особливості обліку виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й допоміжного виробництва.

3. Особливості обліку загальногосподарських витрат, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням підприємства.

4. Особливості обліку витрат, пов'язаних із збутом (реалізацією, продажем) продукції, товарів, робіт і послуг.

5. Особливості обліку витрат операційної діяльності підприємства.

6. Особливості обліку собівартості реалізованих виробничих запасів (сировини, матеріалів, відходів тощо) і необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.

7. Особливості обліку витрат за активами й зобов'язаннями операційної діяльності підприємства від зміни курсу гривні до іноземної валюти.

8. Особливості обліку витрат на проценти та інших витрат підприємства, пов'язаних із запозиченнями.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища студента	Номери питань
А,Б,В	1
Г,Д	2
Є,Е	3
Ж,З,І	4
К,Л,М	5
Н,О,П	6
Р,С,Т	7
У,Ф,Х	8
Ц,Ч,Ш	1
Щ,Ю,Я	2

Завдання 3. Виконання тестів для самоконтролю

Виберіть правильний варіант відповіді (можливі декілька варіантів).

1. Облік собівартості реалізованих за звітний період робіт і послуг ведеться нв субрахунку:

- а) 902;
- б) 901;
- в) 903.

2. До загальногосподарських витрат належать витрати на:

а) утримання адміністративно-управлінського персоналу, витрати на їх службові відрядження;

б) витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення (оренда, амортизація, ремонт, комунальні послуги);

в) юридичні, аудиторські, транспортні послуги.

3. До витрат на збут належать:

а) витрати пакувальних матеріалів, транспортування продукції, товарів за умовами договору;

б) витрати на маркетинг та рекламу, витрати на оплату праці й комісійні продавцям, торговим агентам, працівникам відділу збуту;

в) амортизація, ремонт та утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту продукції, товарів, робіт і послуг.

4. Рахунок 96 має такі субрахунки:

- а) 961;
- б) 960;
- в) 963.

5. Собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з:

а) виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду;

б) нерозподілених постійних загальновиробничих витрат;

в) наднормативних виробничих витрат.

6. Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), поділяються на:

а) адміністративні витрати;

б) витрати на збут;

в) інші операційні витрати.

7. Облік витрат, пов'язаних зі зменшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування внаслідок одержання спільними підприємствами збитків ведеться на рахунку:

- а) 95;
- б) 96;
- в) 97.

8. Рахунок 95 має такі субрахунки:

- а) 950;
- б) 951;
- в) 952.

9. За дебетом рахунку 91 відображається сума визнаних витрат, за кредитом - щомісячне, за відповідним розподілом, списання на рахунки:

- а) 23;
- б) 90;
- в) 92.

10. Основні вимоги до визнання, складу та оцінки витрат викладені в:

- а) НП(С)БО 16;
- б) НП(С)БО 17;
- в) НП(С)БО 11;

Завдання 4. Виконання практичних завдань

Практичні завдання для закріплення лекційного матеріалу та отримання відповідного мінімуму практичних навичок і компетенцій наведені в Методичних рекомендаціях для підготовки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий облік II» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Їх самостійне засвоєння здобувачами вищої освіти є бажаним результатом і показником якості підготовки.

Наведені нижче завдання розширюють коло завдань аудиторної практичної підготовки.

Завдання 4.1. Знайдіть хибні твердження серед запропонованих:

1. На субрахунку 943 узагальнюється інформація про витрати на купівлю-продаж іноземної валюти, зокрема від'ємна різниця між ціною купівлі-продажу іноземної валюти та її балансовою вартістю.

2. Облік собівартості реалізованих виробничих запасів (сировини, матеріалів, відходів тощо) і необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу ведеться на субрахунку 943.

3. На рахунку 95 узагальнюється інформація про нарахування резерву сумнівних боргів на заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), про суму списаної безнадійної заборгованості в разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів та про суму списаної безнадійної заборгованості, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено.

4. Облік витрат, пов'язаних із залученням позикового капіталу, зокрема витрат, пов'язаних з випуском, утриманням та обігом власних цінних паперів; нарахуванням відсотків за договорами кредитування (крім банківських кредитів), фінансової оренди ведеться на рахунку 95.

5. Підприємства, крім тих, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, узагальнюють інформацію про витрати від зміни вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю на рахунку 94.

6. Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості (наприклад, у вигляді амортизації) між відповідними звітними періодами.

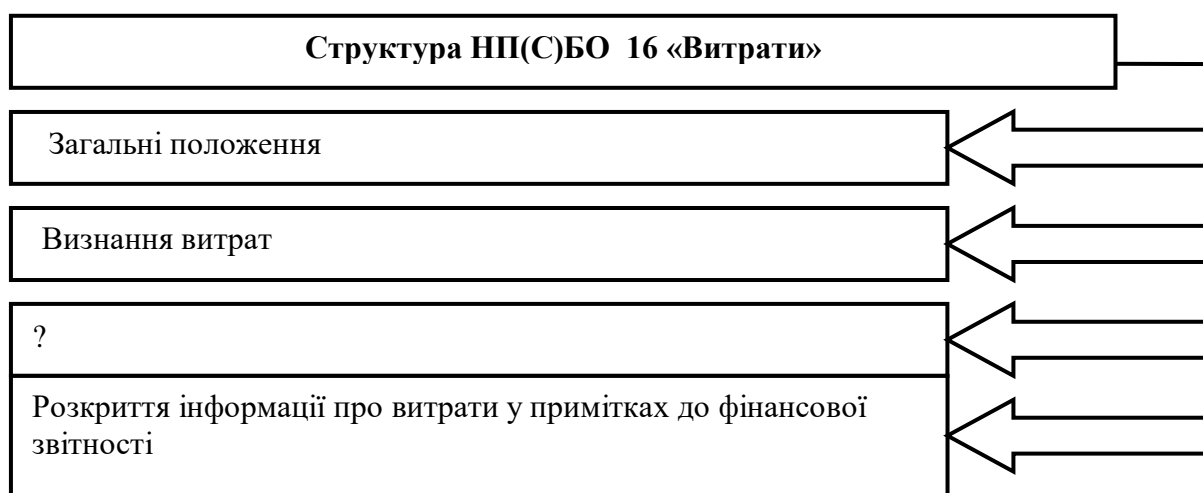
7. До складу прямих матеріальних витрат включається вартість сировини та основних матеріалів, що утворюють основу вироблюваної продукції, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

8. До складу прямих витрат на оплату праці включаються заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

9. До постійних загальновиробничих витрат належать витрати на обслуговування і управління виробництвом (цехів, дільниць), що змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності.

10. До фінансових витрат відносяться витрати на проценти (за користування кредитами отриманими, за облігаціями випущеними, за фінансовою орендою тощо) та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями.

Завдання 4.2. Заповніть порожні місця рисунку та таблиці необхідними термінами відповідно до змісту.

Рис. 6. Структура НП(С)БО 16 «Витрати»

Таблиця 8

**Склад елементів операційних витрат
у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід)**

III. Елементи операційних витрат	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Матеріальні затрати	?		
Витрати на оплату праці	2505		
?	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	?		

Завдання 4.3. Вказати кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 9).

Таблиця 9

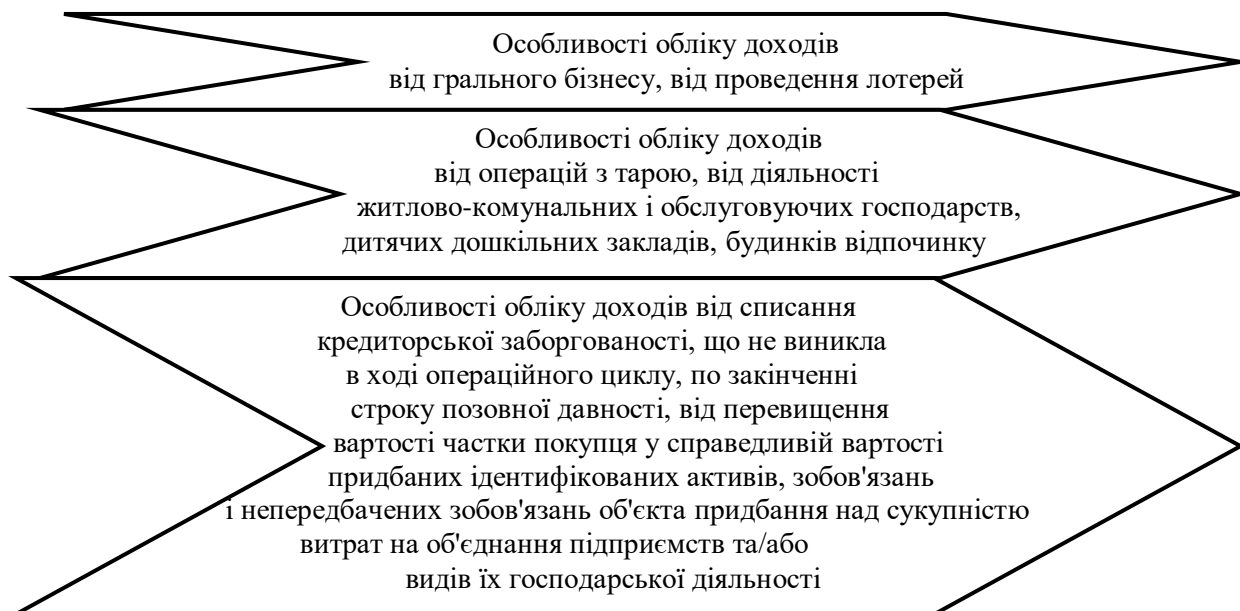
Кореспонденція рахунків з обліку витрат підприємства

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображено нарахування заробітної плати робітникам, які обслуговують обладнання іншому загальноновиробничому персоналу		
2	Відображено списання змінних і розподілених постійних загальноновиробничих витрат		
3	Відображено витрати на основну і додаткову заробітну плату працівників апарату управління (керівників, спеціалістів, службовців)		
4	Відображено витрати, пов'язані з нарахуванням і виплатою дивідендів учасникам та засновникам підприємства (оплата повідомлень у засобах масової інформації, конвертів, послуг зв'язку)		

Тема 5

«Облік доходів та фінансових результатів діяльності підприємства»

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

Рекомендована література:

Базова: [1,2,3,5,7,8]

Допоміжна: [2,14]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

Основні терміни та поняття:

Збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Прибуток - сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Проценти - плата за використання грошових коштів, їх еквівалентів або сум, що заборговані підприємству.

Роялті - будь-який платіж, отриманий як винагорода за користування або за надання права на користування будь-яким авторським та суміжним правом на літературні твори, твори мистецтва або науки, включаючи комп'ютерні програми, інші записи на носіях інформації, відео- або аудіокасети, кінематографічні фільми або плівки для радіо- чи телевізійного мовлення, будь-яким патентом, зареєстрованим знаком на товари і послуги чи торговельною маркою, дизайном, секретним кресленням, моделлю, формулою, процесом, правом на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау).

Дивіденди - частина чистого прибутку, розподілена між учасниками (власниками) відповідно до частки їх участі у власному капіталі підприємства.

Балансова вартість валюти - вартість іноземної валюти, визначена за валютним курсом грошової одиниці України до іноземної валюти на дату здійснення господарської операції або на дату складання балансу.

Завдання 2. Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Економічний зміст фінансових результатів (прибутку, збитку) діяльності підприємства.
2. Загальна характеристика складу доходів підприємства відповідно до НП(С)БО 15.
3. Особливості обліку використання прибутку звітного періоду.
4. Особливості обліку доходів від іншої операційної діяльності
5. Особливості обліку доходів від реалізації продукції (робіт, послуг).
6. Особливості обліку доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів.
7. Особливості обліку доходів від реалізації товарів.
8. Особливості обліку доходів від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів тощо), а також необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища студента	Номери питань
А,Б,В	1
Г,Д	2
Є,Е	3

Ж,З,І	4
К,Л,М	5
Н,О,П	6
Р,С,Т	7
У,Ф,Х	8
Ц,Ч,Ш	1
Щ,Ю,Я	2

Завдання 3. Виконання тестів для самоконтролю

Виберіть правильний варіант відповіді (можливі декілька варіантів).

1. Для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства призначений:

- а) клас 4;
- б) клас 7;
- в) клас 8.

2. До інших операційних доходів відносяться:

- а) доходи від реалізації іноземної валюти;
- б) доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій);
- в) доходи від операційної оренди активів.

3. На субрахунку 710 узагальнюється інформація про:

- а) доходи від первісного визнання та зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю;
- б) дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів, та від зміни справедливої вартості біологічних активів;
- в) доходи від реалізації необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.

4. Інформація про доходи від купівлі-продажу іноземної валюти узагальнюється на субрахунку:

- а) 711;
- б) 712;
- в) 713.

5. На субрахунку 718 узагальнюється інформація про:

- а) доходи від безоплатно одержаних оборотних активів (окрім фінансових інвестицій);
- б) доходи від цільового фінансування, пов'язаного з операційною діяльністю;
- в) доходи від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу, по закінченні строку позовної давності.

6. Рахунок 72 має такі субрахунки:

- а) 721 "Дохід від інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства";

- б) 722 "Дохід від спільної діяльності";
- в) 723 "Дохід від інвестицій в дочірні підприємства".

7. За кредитом рахунку 72 відображається:

- а) списання в порядку закриття на рахунок 79;
- б) збільшення (одержання) доходу.

8. На субрахунку 744» узагальнюється інформація про курсові різниці за активами та зобов'язаннями в іноземній валюті, які пов'язані з:

- а) фінансовою діяльністю підприємства;
- б) інвестиційною діяльністю підприємства;
- в) операційною діяльністю підприємства.

9. Рахунок 79 має такі субрахунки:

- а) 791 "Результат операційної діяльності";
- б) 792 "Результат фінансових операцій";
- в) 793 "Результат інвестиційної діяльності".

10. На субрахунку 793 визначається прибуток (збиток) від:

- а) операційної діяльності підприємства;
- б) фінансових операцій підприємства;
- в) від іншої діяльності підприємства.

Завдання 4. Виконання практичних завдань

Практичні завдання для закріплення лекційного матеріалу та отримання відповідного мінімуму практичних навичок і компетенцій наведені в Методичних рекомендаціях для підготовки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий облік II» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Їх самостійне засвоєння здобувачами вищої освіти є бажаним результатом і показником якості підготовки.

Наведені нижче завдання розширюють коло завдань аудиторної практичної підготовки.

Завдання 4.1. Знайдіть хибні твердження серед запропонованих:

1. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг з вирахуванням наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного збору тощо).

2. До складу інших операційних доходів включаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), зокрема: дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від роялті, відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках, дохід від реалізації оборотних активів

(крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття тощо.

3. Дохід визнається, якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливу вартість.

4. Якщо дохід (виручка) від надання послуг не може бути достовірно визначений, то він відображається в бухгалтерському обліку в розмірі визначених витрат, що підлягають відшкодуванню.

5. Визначений дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) коригується на величину пов'язаної з ним сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості.

6. Цільове фінансування не визнається доходом доти, поки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконає умови щодо такого фінансування.

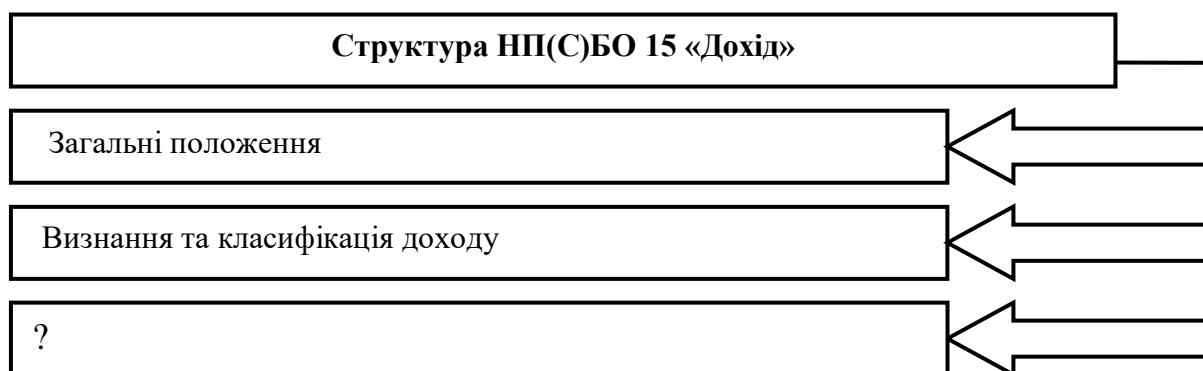
7. Якщо справедливу вартість активів, робіт, послуг, які отримані або підлягають отриманню за бартерним контрактом, достовірно визначити неможливо, то дохід визначається за справедливою вартістю активів, робіт, послуг (крім грошових коштів та їх еквівалентів), що передані за цим бартерним контрактом.

8. На рахунках 7 класу, крім рахунку 76, протягом звітного року за кредитом відображається сума загального доходу разом із сумою непрямих податків, зборів (обов'язкових платежів), що включені до ціни продажу, за дебетом - щомісячне відображення належної суми непрямих податків, зборів (обов'язкових платежів), щорічне або щомісячне віднесення суми чистого доходу на рахунок 79.

9. На рахунку 71 ведеться узагальнення інформації про дохід від реалізації робіт, послуг, інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді.

10. На субрахунку 713 узагальнюється інформація про доходи від оренди (крім фінансової) майна, якщо ця діяльність є метою створення підприємства.

Завдання 4.2. Заповніть порожні місця рисунку та таблиці необхідними термінами відповідно до змісту.

Рис. 7. Структура НП(С)БО 15 «Дохід»

Таблиця 10

**Склад сукупного доходу у Звіті про фінансові результати
(Звіті про сукупний дохід)**

Стаття	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	?		
?	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
?	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	?		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, ? та 2460)	2465		

Завдання 4.3. До запропонованої інформації доберіть правильний нормативно-правовий документ (табл. 11).

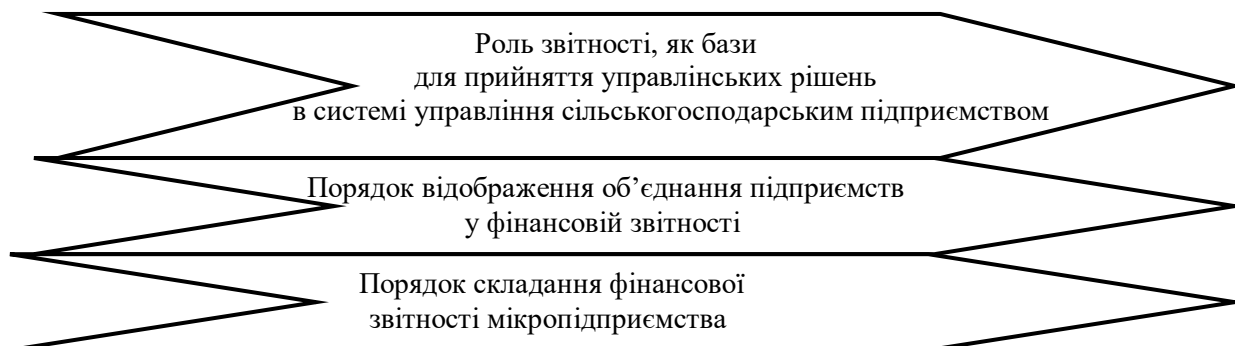
Таблиця 11

Інформація, яка розкривається в нормативно-правових документах

№ з/п	Інформація, яка розкривається в нормативно – правовому документі	Нормативно – правовий документ
1	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності	
2	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями (крім банків) незалежно від форм власності, установ та організацій, основна діяльність яких фінансується за рахунок коштів бюджету	
3	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності	
4	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов'язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності	

Тема 6 «Фінансова звітність підприємства»

Завдання 1. Розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання:

Рекомендована література:

Базова: [1,2,3,8]

Допоміжна: [3,5,6,7,10,15]

Інформаційні ресурси: [1,2,3,4,5]

Основні терміни та поняття:

Баланс (звіт про фінансовий стан) - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Бухгалтерська звітність - звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

Внутрішньогосподарські розрахунки - розрахунки, що виникають у результаті господарських операцій між структурними підрозділами підприємства, виділеними як сегменти з метою розкриття їх доходів, витрат, фінансових результатів, активів та зобов'язань.

Внутрішньогрупові операції - операції між материнським та дочірніми підприємствами або між дочірніми підприємствами однієї групи.

Внутрішньогрупове сальдо – сальдо дебіторської заборгованості та зобов'язань на дату балансу, яке утворилося внаслідок внутрішньогрупових операцій.

Географічний сегмент - відокремлювана частина діяльності підприємства з виробництва та/або продажу певного виду (або групи) продукції (товарів, робіт, послуг) у конкретному економічному середовищі, яка відрізняється від інших:

- економічними і політичними умовами географічного регіону;
- взаємозв'язком між діяльністю в різних географічних регіонах;
- територіальним розташуванням виробництва продукції (робіт, послуг) або покупців продукції (товарів, робіт, послуг);
- характерними для географічного регіону ризиками діяльності;

- правилами валютного контролю і валютними ризиками в таких регіонах.

Господарський сегмент - відокремлювана частина діяльності підприємства з виробництва та/або продажу певного виду (або групи) продукції (товарів, робіт, послуг), яка відрізняється від інших:

- видом продукції (товарів, робіт, послуг);
- способом отримання доходу (способом розповсюдження продукції, товарів, робіт, послуг);
- характером виробничого процесу;
- характерними для цієї діяльності ризиками;
- категорією покупців.

Група - материнське (холдингове) підприємство та його дочірні підприємства.

Звичайна діяльність - будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення.

Звіт про власний капітал - звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Звіт про рух грошових коштів - звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів (грошей) протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) - звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід.

Звітний сегмент - господарський або географічний сегмент, який визначений підприємством за критеріями, наведеними у Н(П)СБО 29, щодо якого має розкриватися у річній фінансовій звітності інформація.

Інвестиційна діяльність - придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей).

Інший сукупний дохід - доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства.

Консолідована фінансова звітність - фінансова звітність підприємства, яке здійснює контроль, та підприємств, які ним контролюються, як єдиної економічної одиниці.

Користувачі звітності - фізичні та юридичні особи, що потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень.

Міжнародні стандарти фінансової звітності - прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку документи, якими визначено порядок складання фінансової звітності.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку - нормативно-правовий акт, яким визначаються принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності підприємствами (крім підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі), розроблений на основі міжнародних стандартів

фінансової звітності і законодавства Європейського Союзу у сфері бухгалтерського обліку та затверджений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку.

Неконтрольована частка - частина чистого прибутку (збитку), сукупного доходу та чистих активів дочірнього підприємства, яка не належить материнському підприємству (прямо або через інші дочірні підприємства).

Нереалізовані прибутки та збитки від внутрішньогрупових операцій - прибутки та збитки, які виникають внаслідок внутрішньогрупових операцій (продажу товарів, продукції, виконання робіт, послуг тощо) і включаються до балансової вартості активів підприємства.

Облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності.

Операційна діяльність - основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Операційний цикл - проміжок часу між придбанням запасів для провадження діяльності і отриманням грошей та їх еквівалентів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг.

Основна діяльність - операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

Права захисту інтересів інвесторів - повноваження, обмежений обсяг яких дає підприємству-інвестору лише можливість захистити свої права та інтереси стосовно підприємства, яке є об'єктом інвестицій, без надання можливості управляти найбільш значущими видами діяльності.

Примітки до фінансової звітності - сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності.

Принцип бухгалтерського обліку - правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

Розкриття - надання інформації, яка є суттєвою для користувачів фінансової звітності.

Рух грошових коштів (грошей) - надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів.

Стаття - елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, установленим цим Національним положенням (стандартом).

Сукупний дохід - зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій (за винятком змін капіталу за рахунок операцій з власниками).

Суттєва інформація - інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності та керівництвом підприємства.

Фінансова діяльність - діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства.

Фінансова звітність - звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства.

Завдання 2. Завдання виконується у вигляді доповіді зі створенням презентації на питання. Слайди мають містити інформацію у вигляді таблиць, рисунків, діаграм. Текстова частина презентації не розміщується на слайдах, а подається окремо у вигляді виступу доповідача у файлі Word. Обсяг презентації – від 10 до 12 слайдів.

Слайди необхідно формувати таким чином:

1. Титульний аркуш (П.І.Б. здобувача вищої освіти, назва питання).
2. Перелік умовних позначень (скорочень).
3. Основна частина.
4. Список використаних джерел.

Для подання списку використаних джерел пріоритетним є алфавітний спосіб групування.

Вимоги до джерел, що наводяться в списку використаних джерел:

1. Актуальність, сучасність джерел.
2. Наукова спрямованість використаних джерел.
3. Згадування джерела у тексті роботи.

Питання для підготовки завдання:

1. Сутність фінансової звітності та мета її складання.
2. Нормативно-правове забезпечення та державне регулювання фінансової звітності в Україні.
3. Види, класифікація та склад звітності підприємств.
4. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності.
5. Підготовка облікових даних та принципи складання фінансової звітності.
6. Порядок заповнення, подання та оприлюднення фінансової звітності.
7. Порядок складання консолідованої фінансової звітності.
8. Порядок складання фінансової звітності малого підприємства та мікропідприємства

Вибір питання за номером, що наведений в рядку таблиці, позначеному літерою, що відповідає початковій літері прізвища здобувача вищої освіти.

Перша літера прізвища студента	Номери питань
А,Б,В	1
Г,Д	2
Є,Е	3
Ж,З,І	4
К,Л,М	5
Н,О,П	6
Р,С,Т	7
У,Ф,Х	8
Ц,Ч,Ш	1
Щ,Ю,Я	2

Завдання 3. Виконання тестів для самоконтролю

Виберіть правильний варіант відповіді (можливі декілька варіантів).

1. Принцип історичної (фактичної) собівартості:

- а) визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;
- б) передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;
- в) передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики.

2. Інвестиційна діяльність:

- а) операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу;
- б) придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей);
- в) діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства.

3. Залежно від сутності ризиків та організаційної структури підприємства географічні сегменти поділяються на види:

- а) географічний виробничий сегмент;
- б) географічний збутовий сегмент;
- в) географічний господарський.

4. Господарський сегмент або географічний сегмент визначається звітним, якщо більша частина його доходу створюється від продажу

продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям і одночасно показники його діяльності відповідають одному з таких критеріїв:

а) дохід даного сегмента підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зовнішнім покупцям і за внутрішньогосподарськими розрахунками підприємства становить не менше ніж 20% загального доходу від продажу зовнішнім покупцям і за внутрішньогосподарськими розрахунками всіх сегментів певного виду (господарського або географічного відповідно);

б) фінансовий результат даного сегмента становить не менше ніж 10% сумарного фінансового результату всіх сегментів певного виду (господарського або географічного відповідно);

в) балансова вартість активів даного сегмента становить не менше ніж 10% загальної балансової вартості активів усіх сегментів певного виду (господарського або географічного відповідно).

5. За характером впливу на фінансовий результат діяльності підприємства звітні сегменти поділяються на:

а) пріоритетні;

б) допоміжні;

в) основні.

6. Якщо організаційна структуризація виробничих та інших відокремлених підрозділів підприємства здійснювалася за регіонами, в яких підприємство функціонує, то пріоритетним визнається:

а) географічний вид сегмента;

б) господарський вид сегмента.

7. У разі відсутності чітких переваг залежності фінансових результатів і ризиків пріоритетним звітним сегментом визнається:

а) географічний вид сегмента;

б) господарський вид сегмента.

8. До складу витрат звітних сегментів не включаються:

а) адміністративні витрати та витрати на збут, які пов'язані з діяльністю підприємства в цілому і не можуть бути віднесені до окремого сегмента;

б) витрати з податку на прибуток.

9. До складу зобов'язань звітнього сегмента не включаються:

а) забезпечення наступних витрат і платежів та цільове фінансування, якщо вони стосуються діяльності підприємства в цілому;

б) відстрочені податкові зобов'язання;

в) довгострокові фінансові зобов'язання, зобов'язання за кредитами банків та інших фінансових установ, якщо отримання фінансових доходів не є основною діяльністю звітнього сегмента.

10. Дочірнє підприємство вважається контрольованим з боку материнського підприємства за наявності таких умов:

а) материнське підприємство має владні повноваження щодо дочірнього підприємства;

б) результати діяльності дочірнього підприємства не призводять до змін у складі і вартості активів, зобов'язань, власного капіталу материнського підприємства;

в) материнське підприємство має фактичну можливість для здійснення владних повноважень.

Завдання 4. Виконання практичних завдань

Практичні завдання для закріплення лекційного матеріалу та отримання відповідного мінімуму практичних навичок і компетенцій наведені в Методичних рекомендаціях для підготовки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий облік II» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Їх самостійне засвоєння здобувачами вищої освіти є бажаним результатом і показником якості підготовки.

Наведені нижче завдання розширюють коло завдань аудиторної практичної підготовки.

Завдання 4.1. Знайдіть хибні твердження серед запропонованих:

1. Принцип єдиного грошового вимірника передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

2. Баланс (звіт про фінансовий стан) - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання, власний капітал, фінансові результати та сукупний дохід.

3. Географічний виробничий сегмент виділяється за місцем розташування основних ринків збуту та покупців продукції підприємства.

4. Якщо організаційна структуризація виробничих та інших відокремлених підрозділів підприємства побудована за видами продукції, що виробляється, то пріоритетним визнається географічний вид сегмента, а допоміжним - господарський.

5. Доходами звітного сегмента визнається частина доходів підприємства від продажу зовнішнім покупцям і за внутрішньогосподарськими розрахунками, отримання яких забезпечено звичайною діяльністю господарського або географічного сегмента та які безпосередньо можуть бути віднесені (або визначені шляхом розподілу на обґрунтованій та послідовній основі) до звітного сегмента, за вирахуванням податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів і вирахувань з доходу (збори, знижки, повернення товарів тощо).

6. До складу активів звітного сегмента не включаються: відстрочені податкові активи; дебіторська заборгованість з податку на прибуток; фінансові інвестиції, якщо цей актив не виникає внаслідок основної діяльності цього звітного сегмента, а доходи і витрати, пов'язані з такими фінансовими інвестиціями, не включаються до складу доходів і витрат такого звітного сегмента; дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів у вигляді дивідендів, якщо такі доходи не включаються

до складу доходів звітного сегмента; інші оборотні активи, які пов'язані з діяльністю підприємства в цілому і не стосуються окремого сегмента.

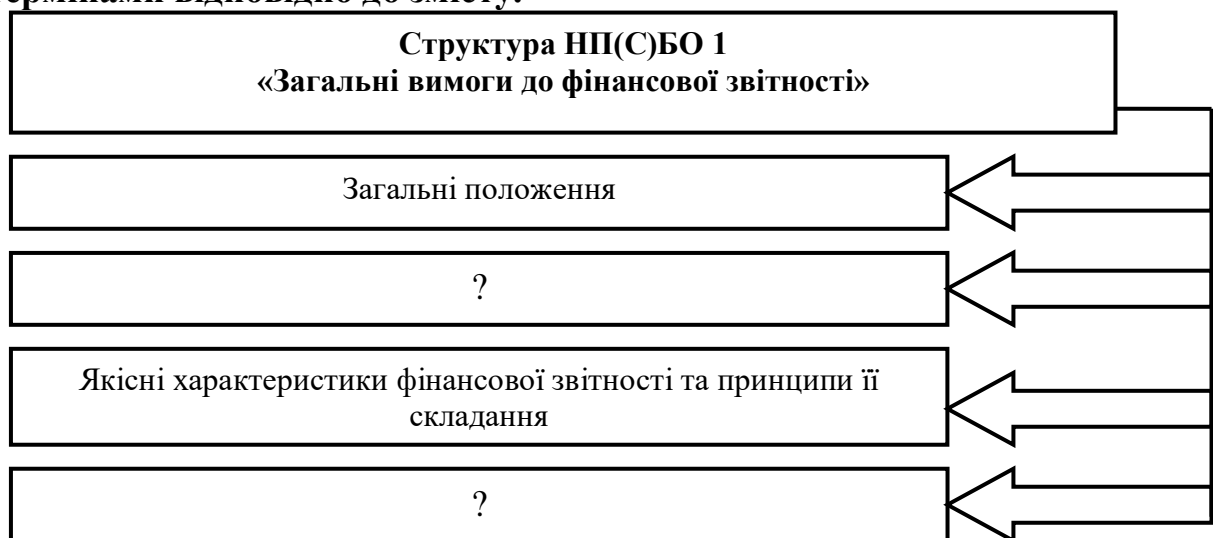
7. Облікова політика не може змінюватися, якщо змінюються на підприємстві статутні вимоги.

8. У розпорядчому документі про облікову політику наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності.

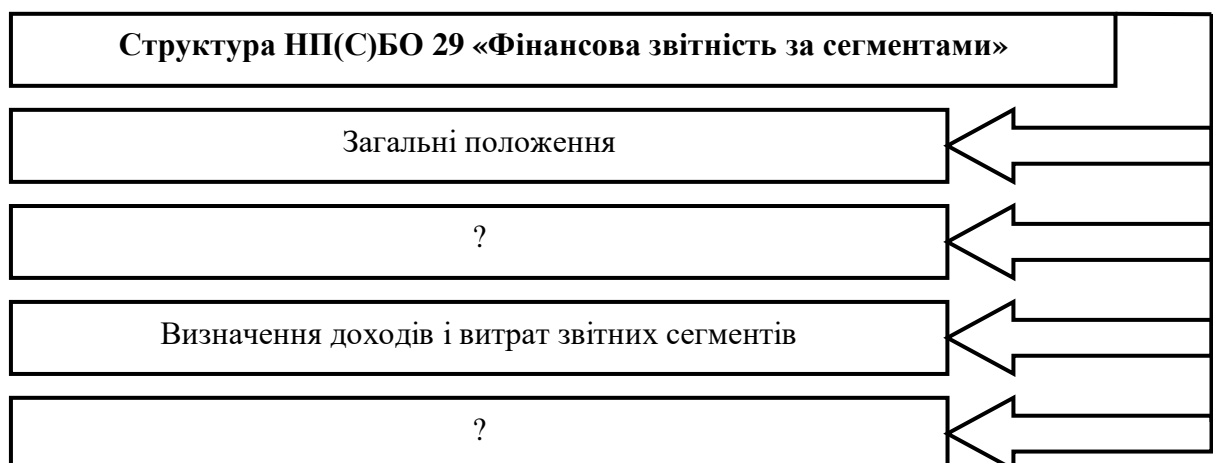
9. Порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності визначається НП(С)БО 2.

10. Облікова оцінка - попередня оцінка, яка використовується підприємством з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами.

Завдання 4.2. Заповніть порожні місця рисунків необхідними термінами відповідно до змісту.

Рис. 8. Структура НП(С)БО 1

Рис. 9. Структура НП(С)БО 29

Завдання 4.3. Необхідно за допомогою табл. 12 пов'язати принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що перелічені нижче, з їх характеристикою.

Таблиця 12

Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності, їх характеристика

№ з\п	Принцип	Характеристика
1	Автономність підприємства	(4) визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
2	Безперервність діяльності	(3) припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди з метою складання фінансової звітності
3	Періодичність	(2) передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі
4	Історична (фактична) собівартість	(1) кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників; тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства
5	Нарахування	(7) передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики
6	Повне висвітлення	(8) методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства
7	Послідовність	(5) доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення незалежно від часу надходження або сплати грошових коштів (грошей)
8	Обачність	(6) фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі
9	Превалювання сутності над формою	(10) передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці
10	Єдиний грошовий вимірник	(9) операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми

Індивідуальне науково – дослідне завдання

Відповідно до освітньо - професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування» здобувачі вищої освіти виконують обов'язковий компонент - курсова робота.

Виконання курсової роботи являє собою один із видів індивідуальної науково – дослідної роботи, призначений засвідчити рівень набутих здобувачами вищої освіти знань та вміння використовувати їх при опрацюванні теоретичних і практичних питань з фінансового обліку.

Виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Фінансовий облік II» становить за мету:

- закріпити та поглибити теоретичні знання, набуті здобувачами вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий облік II» та інших дисциплін;

- розвинути у здобувачів вищої освіти навички самостійної роботи зі спеціальною літературою, посібниками, джерелами первинної та вторинної статистичної інформації;

- виробити вміння узагальнювати теоретичні матеріали, обробляти і інтерпретувати зібрані дані, самостійно формулювати висновки, розробляти пропозиції, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору з проблем, що досліджуються.

Найменування компетентностей, формування яких забезпечує виконання навчальної дисципліни:

ФК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально – економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ФК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

ФК05. Здатність проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

ФК06. Здатність здійснення облікових процедур із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

ФК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження і використання його ресурсів.

ФК11. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Результати навчання:

ПРН02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково – аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері

соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

ПРН03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПРН05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПРН06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПРН18. Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.

ПРН20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог трудової дисципліни, планування та управління часом.

Написання курсової роботи сприяє більш глибокому засвоєнню здобувачами вищої освіти програмних питань з дисципліни «Фінансовий облік II». Це вимагає від них самостійного поглибленого вивчення не лише навчальної, але і спеціальної літератури – монографій, статей, які друкуються у періодичних виданнях, наукових збірниках тощо.

Ставиться вимога, щоб курсова робота містила елементи наукового пошуку і розробки, які спрямовані на вирішення питань ефективного функціонування господарюючих суб'єктів. Для цього необхідно здійснити збір та порівняльний аналіз інформації, яка міститься в різних літературних джерелах, відшукати та опрацювати відповідні статистичні, інструктивні, нормативні та звітні матеріали підприємств або організацій.

Оформлення курсової роботи здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій для написання та захисту курсової роботи з навчальної дисципліни «Фінансовий облік II» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», розроблених і схвалених кафедрою обліку, аудиту та оподаткування та розміщених в репозитарії НАСOA. Перелік тем курсових робіт оновлюється та схвалюється кафедрою обліку, аудиту та оподаткування щорічно на початку навчального року і розміщується в репозитарії НАСOA.

За курсову роботу здобувач вищої освіти може отримати максимум 100 балів, з них: максимум 70 балів за змістову частину, виконану відповідно до встановлених вимог та максимум 30 балів за захист курсової роботи перед комісією.

Шкала оцінювання курсової роботи	
Оцінка «А» (90-100 балів)	Курсова робота виконана на високому науковому рівні; містить елементи наукової новизни; має практичне значення. Здобувач вищої освіти при виконанні курсової роботи: опрацював законодавчі та нормативно - правові документи, літературні джерела, Інтернет - ресурси з теми дослідження; аргументовано та логічно розкрив питання досліджуваної теми, виклав матеріал літературною українською мовою; сформулював висновки до кожного розділу курсової роботи; отримав позитивну рецензію наукового керівника; послідовно та логічно доповів про результати роботи під час захисту, продемонстрував глибокі знання з досліджуваної теми та вміння чітко викладати власні думки; супроводжував доповідь змістовним ілюстративним матеріалом, в цілому аргументовано і без суттєвих помилок відповів на запитання членів комісії.
Оцінка «В» (82-89 балів)	Тема курсової роботи розкрита. При висвітленні змісту деяких теоретичних питань спостерігається не достатня глибина дослідження, фіксується наявність деяких орфографічних та пунктуаційних помилок. Курсова робота оформлена в межах встановлених вимог. Здобувач вищої освіти отримав позитивну рецензію наукового керівника. Доповідь логічна. Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти супроводжував доповідь змістовним ілюстративним матеріалом, але не вистачає достатньої аргументації та допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
Оцінка «С» (74 - 81 балів)	Тема курсової роботи розкрита, але мають місце недоліки не принципового характеру. Здобувач вищої освіти отримав позитивну рецензію наукового керівника з окремими несуттєвими зауваженнями, показав знання теоретичного матеріалу, проте вміння аналізувати, аргументувати свою точку зору, робити узагальнення та висновки викликають у нього труднощі. Фіксується наявність деяких орфографічних та пунктуаційних помилок. Робота оформлена в межах встановлених вимог. Доповідь логічна. Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти супроводжував доповідь змістовним ілюстративним матеріалом, але деякі питання розкриті частково.
Оцінка «D» (64-73 балів)	Тема курсової роботи, в основному, розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру. Здійснено переказ літературних джерел і лише на цій основі розкрито тему. Здобувач вищої освіти отримав позитивну рецензію наукового керівника з окремими слушними зауваженнями. Фіксується наявність деяких орфографічних та пунктуаційних помилок. Здобувач вищої освіти виконав курсову роботу, не дотримуючись вимог до оформлення, не виявив творчого підходу при розробленні пропозицій щодо вдосконалення діяльності досліджуваного підприємства. Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти супроводжував доповідь змістовним ілюстративним матеріалом, але деякі питання розкриті частково.
Оцінка «E» (60-63 балів)	Тема дослідження, в основному, розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру. Дослідження не містить елементів новизни. Здобувач вищої освіти отримав позитивну рецензію наукового керівника з окремими слушними зауваженнями. Фіксується наявність орфографічних та пунктуаційних помилок. Здобувач вищої освіти виконав курсову роботу, не дотримуючись вимог до оформлення. Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти не супроводжував доповідь ілюстративним матеріалом, неповно або недостатньо аргументовано відповів на запитання членів комісії.
Оцінка «FX» (35 -59 балів)	Курсова робота виконана не в повному обсязі та з відхиленнями від завдання; оформлена без врахування встановлених вимог. Фіксується наявність орфографічних та пунктуаційних помилок. Під час захисту курсової роботи здобувач вищої освіти не супроводжував доповідь ілюстративним матеріалом, продемонстрував відсутність знань з предмету дослідження.
Оцінка «F» (0-34 балів)	Курсова робота не написана і не представлена до захисту.

Рис. 10. Шкала оцінювання курсової роботи

Відповідно до п. 11.4 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО курсові роботи підлягають перевірці на Академічний плагіат.

Зокрема, згідно п. 11.2 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО, академічним плагіатом вважається:

- копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи;
- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;
- парафраза (переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту).

Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення курсової роботи для розгляду на кафедрі. У разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п. 11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО, зокрема: повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

5. Критерії оцінювання

Навчальна дисципліна «Фінансовий облік II» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2-х модулів. Результати навчальної діяльності здобувачів вищої освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кінці семестру.

Самостійна та індивідуальна робота має такі форми оцінювання:

- опрацювання лекційного матеріалу (результати оцінюються під час поточного та підсумкового контролю);

- вивчення окремих питань, що передбачені для самостійного опрацювання (результати оцінюються при поточному та підсумковому контролі);

- виконання додаткових індивідуальних робіт у формі доповідей зі створенням презентації на актуальні теми з елементами наукового дослідження (результати оцінюються при поточному контролі);

- виконання індивідуальної роботи у формі курсової роботи.

Поточний контроль.

Здобувач вищої освіти може отримати максимально 15 балів в 1 змістовному модулі, 15 – за 2 змістовний модуль.

Студент може отримати максимально за темами 1,2,3,4,5,6 – 5 балів: від 0 - 3 балів – за усне опитування, участь у навчальній дискусії, розв'язок задач та виробничих ситуацій та від 0 - 2 балів – за підготовку доповідей зі створенням презентації за умови її якісного та вчасного виконання.

Модульний контроль: дві модульні контрольні роботи. Студент може отримати максимально 20 балів за першу модульну контрольну роботу, 20 балів за другу модульну контрольну роботу.

За несвоєчасне виконання завдань модульного контролю знімається по 3 бали за кожен модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль: екзамен. Студент може отримати максимально 30 балів.

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю:

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач вищої освіти отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 49 балів, то здобувач вищої освіти вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Фінансовий облік II» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами
поточного та підсумкового контролю**

0

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	МК	T4	T5	T6	МК	30	100
5	5	5	20	5	5	5	20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел Базові

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

8. Фінансовий облік : конспект лекцій / укладачі: М. Ю. Абрамчук, Ю. Г. Гуменна, І. В. Тютюнник, П. М. Рубанов. Суми : Сумський державний університет, 2018. 395 с.

Допоміжні

1. Безверхий К.В., Юрченко О.А., Петраковська О.В. Концептуальні підходи до побудови обліку та аналізу витрат на оплату винагород працівників підприємства. Міжнародний науковий журнал “Інтернаука”. Серія “Економічні науки”. 2022. № 2. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-2-7894>

2. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. та ін. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навч. посібник під заг. ред. М. І. Скрипник. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.

3. Зоріна О.А., Петраковська О.В., Юрченко О.А. Вплив облікової політики на фінансову звітність підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 11 (246). С.51-60. URL: <http://dndiime.org/wp->

content/uploads/2022/02/11_2021-1.pdf

4. Зоріна О.А., Юрченко О.А., Петраковська О.В. Податок на додану вартість в інтернет - торгівлі: особливості документування, обліку та звітування. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. зб.наук.пр.* 2022. № 1-2. С 21 – 31. URL: <https://nasoa-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/258/25>

5. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

6. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах": Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 № 137 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text>

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 № 353 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>

9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами»: Наказ Міністерства фінансів України від 19.05.2005 № 412. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05#Text>

11. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

12. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

13. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник: КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ. 2017. 248 с.

14. Теловата М.Т., Петраковська О.В. Фінансовий облік 1 (у схемах і таблицях): навч. посіб. К.: Інтердрук, 2019. 217 с.

Інформаційні ресурси

1. Дебет-Кредит: Український бухгалтерський портал. URL: <https://dtk.com.ua/>

2. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

3. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL:
<http://www.ukrstat.gov.ua>.

5. Офіційний сайт правового порталу «Ліга Закон». URL:
<http://www.ligazakon.ua/>